

Posudek

diplomové práce **Milana Beneše** na téma

„Vyživovací povinnost rodičů k dětem“

Předložená diplomová práce obsahuje celkem 81 výkladových stran včetně úvodu a závěru. Systematicky je práce rozdělena do desíti kapitol, které jsou řazeny klasicky standardním způsobem od obecného výkladu až po rektifikaci občanského zákoníku. Autor uvádí rozsáhlý seznam použité literatury, kterou správně rozdělil na práce monografické, časopisecké a uváděných zdrojů elektronických je vzhledem k ostatním pramenům nepatrně – pouhých sedm. Bohužel u těchto zdrojů neuvádí bližší označení tématu, kterého se týkají, což by se patřilo. Na použité prameny pečlivě odkazuje v poznámkách na jednotlivých stranách práce (celkem 261 poznámek). V kapitole nadepsané „Vyživovací povinnost rodičů k dětem“ se autor zabývá obecnými pojmy konkrétně pojmem „výživného“ a vyživovací povinnost na straně 3. Autor ve třetím odstavci uvádí tuto větu: „Pojmu „výživné“ či „vyživovací povinnost“ lze použít jako synonymum“. Dále pak tuto větu rozebírá. Podle mého názoru tento přístup k výkladu uvedených pojmů není správný, i když je více literárních autorů, kteří svým způsobem matoucí výklad těchto pojmů taktéž podávají. Je tomu tak proto, že kdysi v minulosti byla nadepsána třetí část zákona o rodině „Výživné“, protože autoři tohoto zákona chtěli veškerou zákonnou materii vyživovacích vztahů shrnout do jedné části zákona (v předchozím zákoně o právu rodinném tomu totiž tak nebylo. Pod názvem této kapitoly jsou pak uvedeny jednotlivé druhy vyživovací povinnosti a v § 96 a násl. ustanovení obecná. Podle mého názoru jde o to, že je třeba vycházet v prvé řadě pojmu „zákonná vyživovací povinnost“ jakožto právní vztah, který má různé subjekty na straně oprávněného či povinného a jehož obsahem je plnění a toto plnění nazýváme výživným. Jakým způsobem se potom toto plnění uskutečňuje, opět stanoví zákon – in reluto nebo in natura. Nemám však autorovi za zlé, že uvedené pojmy směšuje, resp. staví na roveň, protože tak činí i jiní autoři. Další oddíly této kapitoly hodnotím pozitivně.

Další kapitola se týká trvání vyživovací povinnosti rodičů k dětem, tu bych měla připomínku ke str. 13, kde autor cituje v poznámce č. 38 z jednoho článku, kde autorka píše, že by: „*Vyživovací povinnost neměla být prodlužována tak, aby to hraničilo s dobrými mravy*“. Diplomant za touto poznámkou pokračuje větou: „*Vyživovací povinnost tedy není časově omezena.*“ Čili, kdo má pravdu? Rozhodně diplomant. Autorka citovaného článku se mylí. Správně by měla napsat, že výživné nemá být přiznáváno na delší dobu, když by už to nebylo slučitelné s dobrými mravy. Nejde přece o prodlužování vyživovací povinnosti, to je vztah, který stále trvá. Na několika místech viz str. 14 a jiné autor píše, že: „*soud zrušil jeho vyživovací povinnost.*“ Víím, že se této dikce v rozhodnutích používá, ale není to správné, „zrušil povinnost plnit výživné“. Vzájemná Vyživovací povinnosti mezi rodiči a dětmi trvá po celý život, ale plnění se může uskutečnit jen tehdy, jsou-li k tomu dány podmínky § 96 zákon a o rodině. Proto si myslím, že ani není správné nazvat podkapitolu 3.4. „Obnova vyživovací povinnosti“, protože vyživovací povinnost se neobnovuje, vyživovací povinnost stále existuje, ale není nebo nemusí být plněna. Tuto připomínku dávám autorovi v úvahu pro jeho vystoupení při obhajobě jeho diplomové práce. Dále mám ještě jednu zásadní připomínku, Autorova úvaha o spotřebním charakteru výživného začíná již na str. 25 a ještě na některých místech dále pokračuje a zejména se pak projevuje v závěru práce na str. 80. Ráda bych autorovi připomněla jednu věc, že tzv. spotřební charakter výživného pro dítě byl jako názor

vnucen soudní praxi v 70. letech Nejvyšším soudem. Argumentace pro tento názor, která tehdy byla vedena, byla přesně stejná, jakou uvádí autor v závěru své práce, že: „*výživné bude sloužit k pokrývání potřeb matky dítěte (...)*“ atd. Několik autorů, včetně mě, jsme proti tomuto postoji uváděli různé argumenty – nepovažovali jsme ho za správný. Jedním z důležitých argumentů bylo to, že děti v nerozvedených rodinách plně participují na životní úrovni rodiny což je upíráno dětem rozvedených rodičů. Tento postoj pak vede k diskriminaci dětí. Jak je vidět v demokratické společnosti, kde diskriminace odstraněna byla, je názor o pouhém spotřebním charakteru výživného neudržitelný a proto došlo ke změně zákona. Jinak si ale myslím, že autor zcela správně na jiném místě uvádí, že část výživného, které je velmi vysoké, je možno deponovat na vázaném účtu, pojištění či vkladní knížce pro dítě. Čili zásadně, určení rozsahu výživného v konkrétním případě má odpovídat zákonu, ale částka, která bude průběžně poskytována dítěti, může být úměrná jeho potřebám a zbytek může být ukládán.

K práci by bylo možno uvést některé drobnější formulační připomínky, např. na str. 50 odst. 3: „*veliké množství nezaměstnaných, kteří nepracují ne proto (...)*“ atd. Snad by bylo vhodnější napsat „určité množství nezaměstnaných“, toto nikdo zatím nespočítal, o jaké množství těch, či oněch nezaměstnaných jde. Ráda bych se ještě dále zmínila o kladech práce. Práce je napsána velmi pečlivě a samostatně. Velmi pozitivně hodnotím kapitolu č. 6 „*Specifické situace určování výživného*“, zde si autor dal velkou práci, aby tyto různé a velmi praktické situace rozebral a zhodnotil jejich řešení. Autor dobře pracuje s judikaturou i s jinými předpisy. Stejně tak je i velmi zajímavá kapitola sedmá „*Vyživovací povinnost k dětem s mezinárodním prvkem*“. Pokud jde o osmou kapitolu věnovanou řízení ve věcech výživného, je napsána standardně a přehledně a vhodně doplňuje hmotně-právní výklad.

Vzhledem k rozsahu a obsahu práce a způsobu zpravování lze práci zhodnotit tak, že plně odpovídá požadavkům kladeným na práci diplomovou a proto ji doporučuji k obhajobě. Pro obhajobu necht' si autor připraví odpovědi na mé připomínky, které uvádím na začátku svého posudku, protože jde o problematiku, která je někdy vykládána různě.

Dále necht' se autor zamyslí nad tím, zda je možno uvažovat o tzv. valorizaci výživného? K této otázce jsem kdysi napsala určité vyjádření v jednom svém článku: Radvanová, S. *Vyživovací povinnost s otázkami*. In *Právo a zákonost*, 1990, roč. 38, č. 8, s 440 – 449. Mělo by se o tomto problému mluvit?

Předběžné hodnocení: výborně

V Praze 15. dubna 2012

Doc. JUDr. Senta Radvanová, CSc.
oponent diplomové práce